

Intervju

Jozo Solga, predstavnik Hrvata u Mađarskom parlamentu, glasnogovornik

Razgovor vodila: Branka Pavić Blažetin

▮ *Voditelju Ureda Hrvatske državne samouprave na sjednici 28. travnja HDS-ova Skupština izglasovala je zamrznuće statusa jer od toga datuma Vi ste u nastupajuće četiri godine, preuzevši mandat, 8. svibnja 2018. godine, predstavnik Hrvata u Mađarskom parlamentu kroz glasnogovornički status. Naime, na parlamentarnim izborima održanim 8. travnja Lista hrvatske nacionalne manjine, koju ste Vi vodili kao prvi na listi, dobila je 1743 glasa. Jeste li zadovoljni brojem dobivenih glasova?*

Nisam zadovoljan brojem dobivenih glasova jer znamo da je hrvatska zajednica u Mađarskoj znatno brojnija. Činjenica je, Lista Hrvatske državne samouprave dobila je 1743 glasa. Čovjek nikad ne može biti zadovoljan jer legitimnost glasnogovorničkom statusu – pa tako i predstavniku Hrvata u Parlamentu Mađarske – daju glasači koji su izašli na izbore. Ali ako ćemo sebe uspoređivati s trinaest ostalih narodnosnih zajednica koje su također postavile liste, tu je hrvatska zajednica s brojem dobivenih glasova na Listi na trećemu mjestu pa možemo reći da je rezultat u redu. S druge strane, ako znamo da je za ravnopravni mandat potrebno oko 22 tisuće glasova, onda smo daleko od cilja. Ovom prigodom čestitam Nijemcima u Mađarskoj, koji su ostvarili zastupnički mandat svojom Listom prvi put u povijesti i, kako je naveo njihov zastupnik, on preko svoga ravnopravnog mandata predstavljat će i druge nacionalne manjine.

▮ *Vi ste čovjek koji je radio u državnoj upravi, više od jedanaest godina ste bili voditelj HDS-ova Ureda, specifična je i složena zakonska regulativa. Kazali ste da treba mijenjati sustav. Što smatrate bitnim da se mijenja u nastupajućem razdoblju, kroz rad Narodnosnog odbora Mađarskog parlamenta kao predlagača mogućih promjena?*

Prije svega treba mijenjati izborni sustav glede predstavnika nacionalnih manjina u Mađarskom parlamentu, nijednoj narodnosnoj zajednici nije dobro da njezina lista konkurira sa stranačkom listom. Mi smo imali niz prijedloga kako bi se moglo riješiti zastupništvo nacionalnih manjina, nažalost to nije prošlo. Nije prošlo ni kod temeljnog zakona, u kojem

tek stoji kako se narodnosti uključuju u rad Mađarskog parlamenta, pa se već onda moglo naslutiti da neće biti punopravnog zastupstva.

▮ *Stanje se moglo riješiti i tako da državne samouprave delegiraju jednog čovjeka bez ikakvog izbora na tu dužnost. Jer za pravo, pojednostavljeno govoreći, situacija je slična.*

Da, ali budući da se Mađarski parlament formira kroz izbornu proceduru, prijedlogom gospodina Lászlóa Kövéra, ovo je jedino rješenje koje sada imamo.

▮ *Vi ste sudjelovali na mnogim razgovorima i sjednicama u posljednjih jedanaest godina, razgovorima iza zatvorenih vrata. Što bi trebalo konkretno mijenjati u izbornom zakonu?*

Svojevremeno smo imali prijedlog da se to zakonski regulira, ako se tisuću pripadnika jedne narodnosne zajednice izjasni da je pripadnik narodnosti, neka ta brojka bude osnovica. Ako ima barem tisuću glasova, neka se dobije mandat, legitimnost, s time su bile suglasne i druge nacionalne manjine. To je moguće, treba odrediti neki prag, ali ako ćemo pogledati u okolnim državama gdje žive pripadnici nacionalnih manjina i ako pogledamo rješenje u Hrvatskoj, tamo se lakše stiže do mandata i pripadnici manjina sudjeluju u formiranju vlade.

▮ *Vi ste bili voditelj Ureda Hrvatske državne samouprave, na skupštinama u posljednjih desetak godina, po mome sjećanju, nije vođena rasprava ni o kakvim mogućim zakonima, niti o kakvoj zakonskoj regulativi. Ili se varam?*

Odvijala se rasprava, a postojali su i prijedlozi za izborni zakon... Ta se komunikacija vodila najviše između državne samouprave i vlade. Jer, to je partnerstvo. Prije četiri godine, utemeljenjem Narodnosnog odbora, on postaje partner zakonodavnom tijelu, odnosno Mađarskom parlamentu. Zato treba da Državna samouprava preko svojih stručnih odbora i dalje vodi komunikaciju prema Narodnosnom odboru, pa ako se može postići nešto unutar Parlamenta, onda neka se to zakonski regulira. Primjerice, prije

osam godina, kada smo još bili u stavci Mađarskog parlamenta, kao državne samouprave, zakonski smo bili zaštićeni.

Sada smo u Ministarstvu i kao korisnici proračuna nismo nimalo zaštićeni. To je također nužno regulirati. Evo, sada sam već naveo dvije važne stvari, a tu je i narodnosni zakon koji bi se trebao mijenjati. Jer više puta se s proračunom anuliraju garantirana prava, ili se novčano „ad hoc“ rješavaju, a to nije dovoljno ni za pola čaše vode... Trebalo bi sve to dovesti u red i ako je nešto regulirano dvotrećinskim zakonom, onda neka se to ne anulira s jednim većinskim zakonom, odnosno zakonom o državnome proračunu.

▮ *Ocjenjujući dosadašnji rad Narodnosnog odbora, što je ono bitno što bi trebalo u njegovoj strukturi mijenjati ili ovako je dobro zamišljen kao tijelo koje je posrednik između državnih samouprava i vlade?*

Moj je dojam da ono što smo mi predložili – državne samouprave putem Saveza državnih samouprava – nije otišlo dalje od Narodnosnog odbora. Zbog čega, zbog izbjegavanja konfrontiranja, ili je šapnuto: Nemojte to jer nikako neće proći preko nadležnih odbora!?

▮ *Je li spomenuti Savez neophodno potreban u komunikaciji između državnih samouprava i Narodnosnog odbora?*

Mislim da je potreban. Praksa je pokazala da je više puta sama vlada, odnosno nadležno ministarstvo konzultiralo sa Savezom, kao zajedničkim predstavnikom, a ne s pojedinim državnim samoupravama.

▮ *Da, ali baš zbog toga postavljam pitanje, budući da državne samouprave postavljaju Listu, time imaju svoga predstavnika u Narodnosnom odboru, što će tu još i Savez kao treća ili četvrta instanca?*

Ne mislim baš tako jer treba pronaći forum gdje će se usklađivati stajališta državnih samouprava. I to je dobro iz brojnih razloga. Imali smo niz zajedničkih sjednica, razgovora u Savezu državnih samouprava. To je forum gdje se mirno može reći bilo što. Možda će to imati rezultat, ali u proteklom razdoblju više puta mi se činilo da ono što je Savez državnih samouprava predložio, nije išlo dalje, zadržalo je unutar Narodnosnog odbora, ne znam zbog čega. Više puta smo izrazili negodovanje zbog toga što smo i mi predložili kada se mijenjao narodnosni zakon – a imali smo i druge prijedloge – no to nije išlo na plenarnu sjednicu i na raspravu pred Parlament. O tome se raspravljalo u Narodnosnom odboru, uz napomenu da nije vrijeme za to. Mislim da Narodnosni odbor treba imati svoje mišljenje o bilo kojem zakonu i ako ima svoje inicijative, to treba naznačiti i komunicirati u javnosti. Ako je potrebno, treba se i konfrontirati, i ako je odbijeno, onda se zna da je odbijeno.

▮ *Ušli smo u priču koja nas tek čeka i koja će se polako razvijati, pa tako će se u toj priči snalaziti i predstavnik Hrvata u Mađarskom parlamentu, ili glasnogovornik, kako ja volim kazati, Jozo Solga. Vjerujem da ste i kao voditelj HDS-ova Ureda koji je obavljao radnje glede Liste, i kao prvi na Listi i kao nositelj buduće funkcije izanalizirali parlamentarne izbore. Kada biste trebali sažeti u nekoliko rečenica, koja su ona pozitivna, a koja negativna iskustva postavljaju Listu, izborne kampanje, i rezultata izbora?*

Hvala Bogu, učinili smo iskorak i povisili broj registriranih u hrvatskome biračkom popisu, a oni koji su se registrirali, ostvarili su 80 % izlaznosti i dali glas Listi hrvatske nacionalne manjine. S druge strane, dojam je da, nažalost, Listu Hrvatske državne samouprave ni pojedini zastupnici u HDS-ovoj Skupštini nisu smatrali svojom, što je negativna poruka. Nažalost, to je jako loše za našu zajednicu

i ako se nešto usvoji većinom glasova, onda mislim da svaki zastupnik treba imati na umu da se demokracija uvijek bazira na većini glasova, a ako se nešto izglasuje, onda mislim da se zastupnik u HDS-ovoj Skupštini treba držati izglasovane odluke, a ne da se radi kontra i, ne daj, Bože, vodi se negativna kampanja protiv Liste Hrvatske državne samouprave.

▮ *To su vaši dojmovi ili se vodila i negativna kampanja?*

Bilo je negativne kampanje, a neki su se i ispisali iz registra birača, zbog sastava Liste. Bar su tako rekli. Mene su i nazvali uoči izbora i kazali mi da neki vode negativnu kampanju i kažu da je bolje glasovati na stranačku nego na Hrvatsku listu.

▮ *Činjenica je da – ne ulazeći u detaljnu analizu brojki – od upisanih 2298 hrvatskih birača, na izbore je izašlo njih 1743 i dali glas Hrvatskoj listi. To je većinom ostvareno u dvije županije, u Šomođu i Baranji. Napomenimo da se broj upisanih birača u odnosu na 2014. godinu povećao za 675, a broj dobivenih glasova za 547.*

To su činjenice. Zato i kažem negativne dojmove.

▮ *Je li težak zadatak pred Vama?*

Da, u nastupajuće četiri godine radit ću i na tome da i članovi HDS-ove Skupštine shvate da imamo jednu listu Hrvata u Mađarskoj. Ne postoji još jedna lista i ako se na parlamentarnim izborima treba izjasniti, onda barem oni da se izjasne za nju koji su mislili 2014. godine da žele biti zastupnici Skupštine Hrvatske državne samouprave. Moj politički zadatak bit će sastati se sa svim mjesnim hrvatskim samoupravama i pokušati preko njih animirati registraciju hrvatskih birača u nastupajuće četiri godine, koje su pred nama do idućih parlamentarnih izbora.

Jer registracija je otvorena, na snazi je ako se ne povuče deset godina od dana upisa. Želim da nas za četiri godine ima sve više i da oni koji obnašaju neku od dužnosti u hrvatskoj zajednici, ili su predsjednici neke civilne udruge, ili su zastupnici u lokalnoj samoupravi ili u Skupštini, neka prime taj zadatak na sebe, neka nas ima sve više u hrvatskome biračkom popisu.

Sam ne mogu postići mnogo toga, za to trebaju suradnici, partneri i svi oni koji svjesno razmišljaju.

Treba politička volja vladajućih stranaaka, vidjet ćemo što će donijeti razgovori,

Jozo Solga – životopis

Mjesto i vrijeme rođenja: Šeljin, 29. kolovoza 1966. godine

Narodnost: Hrvat

Stručna sprema: Visokoškolska diploma, menadžer za javnu upravu
Stručnjak za javnu prosvjetu I.

Znanje jezika: hrvatski, materinski jezik, mađarski

Školovanje: Osnovna škola – martinačka osnovna škola – uz nastavu hrvatskog jezika (1980.); Matura/gimnazija – Gimnazija i stručna srednja škola „Ferenc Széchenyi“, Pečuh (1984.);

Visoka škola – Visoka škola za državnu upravu (Államigazgatási Főiskola), Budimpešta (1987.); Poslijediplomski studij – Péntügyi és Számviteli Főiskola, Zalaegerszeg (1994.);

Javnoupravni stručni ispit (1999.);

Visoka stručna sprema – Nacionalni institut za prosvjetu (Nemzeti Művelődési Intézet), Budimpešta (2016.)

Stručna karijera: Od 1987. godine javni službenik u mjesnoj javnoj upravi, bilježnik 2007. – 2012.: član Nadzornog odbora neprofitnog poduzeća „Croatica”

Od 2008. pročelnik Ureda Hrvatske državne samouprave

2009. – 2015.: Stručni savjetnik državne manjinske samouprave

2014. – 2018.: savjetnik glasnogovornika u Mađarskom parlamentu

2015. – 2018.: član Nadzornog odbora neprofitnog poduzeća „Hrvatsko kazalište u Pečuhu”

Političke i društvene aktivnosti: političko opredjeljenje: izvanstranačko

Član Saveza Hrvata u Mađarskoj od osnivanja 1990. godine, sada član predsjedništva

Član Zajednice podravskih Hrvata, voditelj organizacije

Član sportske udruge „SU Zrinski” u Martincima, sada predsjednik

Predsjednik Hrvatske samouprave naselja Bojeva (2006. – 2014.)

Predsjednik Hrvatske samouprave Šomođske županije (2007. – 2015.)

Izabrani član Skupštine Hrvatske državne samouprave (2007., 2014.)

Osobni život: Rođen kao prvo dijete roditelja Hrvata, odrastao u rimokatoličkom duhu u povijesnom hrvatskom naselju Martincima, gdje i danas živi. Kao roditelj, othranjuje svoje troje djece. Od diplomiranja radi u javnoj upravi, što mu je i ujedno i životno zvanje. Prema svojoj samobitnosti, aktivno sudjeluje u životu hrvatske zajednice u Mađarskoj i u izgradnji veza s matičnom domovinom. U Martincima i u Podravini aktivan je sudionik i organizator sportskog i društvenog života.

Izvor: www.parlament.hu

rasprave, mnogo toga se može regulirati. Mi imamo niz prijedloga, ali ne znam što bi trebalo postići da se otvori prostor sa strane dvotrećinske većine, jer ako se mijenja cijeli izborni sustav, imat ćemo i mi neke mogućnosti. Kada se utemelji Narodnosni odbor, vidjet ćemo kakva je raspodjela unutar odbora i kako se može dalje.